

Athanasios Katigás

LACRIMILE POCĂINȚEI

**EXPERIENȚELE UNUI TAXIMETRIST
ÎNTÂMPLĂRI ADEVĂRATE**

vol. II

Traducere din neogreacă și note de
Ieromonah Cosma Giosanu

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2018

Atanasie Katigás cu părintele său duhovnic,
Trandafilos Xiros

Lacrimile unui monah

Bucurați-vă, frații mei întru Domnul!

Cu ajutorul lui Dumnezeu și cu binecuvântarea părintelui meu duhovnic, voi încerca să vă împărtășesc câteva întâmplări, începând cu una care a avut loc în Athos – Grădina Maicii Domnului. În primii ani, după ce am venit la credință și am început să am o viață duhovnicească, atunci când inima a început să bată într-un alt mod, oarecum neobișnuit, când sufletul meu căuta încontinuu să audă, dar și să înțeleagă Cuvântul lui Dumnezeu. În acel timp alergam cu Sava paralyticul, ca și cerbii însetați, să ne astâmpărăm setea nepotolită la izvoarele nesecate ale Sfintei Evanghelii. În afară de lecțiile dascălului nostru, de la care eram nelipsiți, mergeam și în alte locuri unde se studia Sfânta Scriptură. În puține cuvinte, unde auzeam că se împărtășea cuvântul lui Dumnezeu, aruncam căruțul lui Sava în portbagaj și porneam repede într-acolo pentru a nu pierde nici un minut, atât de mare era setea noastră duhovnicească. În fiecare zi după-amiaza, când mă întorceam de la serviciu, luam Noul Testament și cartea de rugăciuni și porneam cu hârbul meu de la Tumba* și mergeam să mă întâlnesc cu Sava în Sikies**, acolo, în sărăcia

* Cartier în partea de est a Salonicului.

** Cartier în partea de nord a Salonicului.

lui. Era iarnă și se apropia Crăciunul. Fiind post, luam cu mine puțină pâine și câteva măslinae ca să înșelăm nițel foamea.

Stăteam afară, în micuța curte a casei lui sărăcăcioase, pentru a studia (citi, cerceta) cuvântul lui Dumnezeu, întrucât tatăl lui Sava nu suporta să intrăm în casă. De fiecare dată când încercam să facem aceasta înăuntru, mai mult de 10-15 de minute nu ne suporta. Îl deranja chiar dacă citeam cu voce scăzută. Nu voia cu nici un chip să audă cuvântul lui Dumnezeu. Se enerva și striga să ieșim afară. (Nu mai contează. Dumnezeu să-l ierte, să odihnească sufletul lui, pentru că acum a adormit.) Așadar, luam la subsuoară Noul Testament, pâinea și măslinaele și ieșeam afară în curte. Frigul ne pătrundea oasele, dar și aceasta o depășeam pentru că ne încălzea Cuvântul lui Dumnezeu. Deoarece Sava este mai neînvățat decât mine, întrucât nu a mers deloc la școală, făceam eu pe dascălul, citind din Noul Testament. Citeam de două ori fiecare capitol pentru a înțelege mai bine. În timp ce încercam cu ajutorul lui Dumnezeu să ne delectăm cu semnificațiile adânci ale Sfintei Evanghelii, luând acest nectar al Scripturii, deodată tata lui Sava deschidea fereastra și ne izgonea afară și din curte.

„Să fie binecuvântat!”, îi răspundeam de fiecare dată când voia să ne facă observații, încercând să-l calmăm, pentru că știam că în spatele cuvintelor și a nervilor

* Este o expresie folosită în tradiția monahală din Grecia, care arată smerenia și ascultarea. Are mai multe semnificații, cum ar fi: „să fie binecuvântat ceea ce spui”, „accept porunca (ascultarea) care mi s-a dat”, „mă supun voinței celui care poruncește”.

lui se afla diavolul. Le adunam pe toate fără să ne plângem câtuși de puțin. Îl luam pe Sava în brațe și-l duceam în mașină ca să continuăm studiul nostru acolo. Dar și aceasta era atât de hârbuită, încât sufla vântul din toate părțile; nici încălzire nu avea, dar cel puțin nu ne ploua. Așa continuam în liniște cititul nostru, pe care îl întrerupeam la un moment dat pentru a interpreta oarecum mai adânc învățăturile mântuitoare. Și în pofida faptului că eram neînvățați, cu cât încercam să ne adâncim mai mult, cu atât dificultățile și suspinele se înălțau, aducând primele lacrimi ale bucuriei și ale nădejzii, „lacrimi ale pocăinței”, pentru că nu poate omul să se înfrupte din Cuvântul lui Dumnezeu și să nu se închine la această nemărginită iubire a lui Dumnezeu și în fața Jertfei Mântuitorului nostru.

El ne-a adus de la neființă la ființă, ne-a creat ființe desăvârșite „după chip și după asemănare” (Fc. 1, 26). Ne făgăduiește, după ce a plătit El Însuși datoria, o viață veșnică alături de El. Fiți atenți, veșnicia care înseamnă necuprindere, fără sfârșit și fără final! Și ce ne cere? Păcatele noastre, mizeria (gunoaiile noastre), pocăința noastră, să ne schimbăm modul de viață, să plângem pentru păcatele noastre sub epitrahilul preotului, pentru a ne putea împărtăși cu Trupul și Sângele lui Hristos. Și atunci! Oh! Atunci, fraților, omul începe să trăiască și să guste adevărata bucuria, cereasca bucurie. Viața lui începe în sfârșit să dobândească sens și să guste bucuria reală care nu este alta decât venirea Preasfântului Duh. Să ne gândim puțin numai la ce se întâmplă în Rai!

↳ În sfârșit, de fiecare dată când terminam un capitol, făceam și o mică pauză, gustând vreo două măslințe înainte de a trece mai departe. Afară, temperatura putea să fie sub zero grade, însă înăuntrul rablei toate erau vesele și plăcute. După ce terminam de citit, imediat închideam Noul Testament și deschideam cartea de rugăciuni pentru rugăciunile de seară și, uneori, Acatistul Bunei Vestiri. Timpul însă trecea și se înnopta de-a binelea. Îl luam iar în brațe pe Sava pentru a-l duce înapoi, așezându-l în patul lui, și odată cu „bună seara” îl și sărutam. Îi promiteam că în după-amiaza următoare vom continua de la pagina unde rămăseserăm. Așa treceau după-amiezile, săptămânile, lunile, studiind și rugându-ne în rablă. Izvora însă o mângâiere tainică în inimile noastre, pentru că țineam nemincinoasa promisiune a Mântuitorului nostru: „Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor” (Mt. 18, 20).

A trecut încet-încet iarna și a început să miroasă a primăvară. În acel timp noi terminaserăm de citit cele patru Evanghelii și începuserăm Faptele Apostolilor. Câtă bucurie și putere ne dădea această încercare a noastră de a cerceta cuvântul lui Dumnezeu! Către sfârșitul verii, în ajunul Schimbării la Față pe calendarul vechi, care se ține în Sfântul Munte, am hotărât să facem o mică întrerupere pentru a merge câteva zile în Athos – Grădina Maicii Domnului. Părintele Trandafilos mi-a dat binecuvântarea să urc pe vârful Muntelui Athos pentru privegherea de toată noaptea ce se ținea acolo atunci. Era prima dată când urcam pe vârful Atonului pentru a trăi această experiență unică la 2033 de metri.

Într-adevăr, după ce ne-am aprovizionat cu toate cele necesare, am plecat cu autobuzul până la Uranoupoli*, și de acolo cu vaporeșul până în Dafni**. Să mă iertați că nu am să vă spun la ce mănăstire ne-am oprit, pentru că sigur veți înțelege motivul din cele de mai jos.

Când am ajuns la mănăstire, arhondarul ne-a dat o cameră cu două paturi, ca nimeni să nu ne deranjeze. După ce ne-am odihnit puțin, a bătut toaca pentru a coborî toți închinătorii la biserică pentru slujbele de seară: vecernia, acatistul, pavecernița, urmând apoi masa. În timpul mesei, un tânăr închinător de alături s-a aplecat la urechea mea și mi-a spus: „Iartă-mă, este binecuvântare să-l ajut eu pe bolnav să mănânce?”. Fără să mă gândesc, i-am spus: „Să fie binecuvântat, frate” și i-am cedat locul meu. Sava, după cum am spus și altă dată, are paralizie totală și nu numai că nu poate ține lingura și furculița, dar nici măcar nu poate alunga o muscă de pe nasul lui. Este permanent în cărucior de când s-a născut, însă, slavă lui Dumnezeu, mintea lui este sănătoasă. Așadar, luând fratele locul meu, a început să-l hrănească atent. În timp ce îi dădea să mănânce, se vede că a fost cercetat de harul lui Dumnezeu. Lacrimile acestui închinător au început să-i curgă încât îi cădeau în farfurie. Îi curgeau în așa fel încât nu reușea să le ștergă. Și-a ridicat discret mâna pentru a-și șterge lacrimile, însă, din păcate, multe

* Uranoupoli sau Ouranoupoli este cel mai apropiat port de Sfântul Munte.

** Cu feribotul se ajunge din Uranoupoli în micuțul port Dafni al Sfântului Munte.

dintre acestea au căzut în mâncarea lui. A fost atât de străpuns la inimă, încât nu putea cu nici un chip să se ascundă de privirea celorlalți închinători. Sava, care și el trăia acest eveniment emoționant, m-a privit drept în ochi, și eu imediat i-am făcut semn, ducând degetul la gură, ca și cum i-aș fi spus: „Să nu scoți o vorbă”. Îi dădea cinci linguri lui Sava și una lua el. Îl umbrise atât de mult Harul lui Dumnezeu, încât nu mai avea nevoie de hrana materială. După ce s-a terminat masa și am făcut rugăciunea, acel fascinant tânăr, care avea în jur de 20 de ani, i-a făcut metanie lui Sava, l-a îmbrățișat și i-a sărutat mâna, apoi a venit la mine ca să facă la fel. I-am întors îmbrățișarea și i-am spus: „Maica Domnului să-ți răsplătească”.

Când am rămas amândoi și am vorbit despre cele întâmplate, am avut același gând, că acel tânăr avea înclinație spre viața monahală. Scările care duceau sus la cameră erau multe și abrupte. După-amiază, când am coborât singur, m-am temut mult, încât i-am spus lui Sava să rostească toate rugăciunile pe care le știe. De fiecare dată când îl urcam și coboram, ceream politicos ajutorul închinătorilor și întotdeauna frați binevoitori alergau să dea o mână de ajutor. De multe ori veneau mai mult de patru, și atunci eu mă dădeam discret într-o parte pentru a primi alții răsplată. Și, credeți-mă, aceasta mă bucura de două ori, pentru că pe unii dintre aceștia îi vedeam cum, la final, își ștergeau lacrimile. Îl ridicau cu atâta bunăvoință și cu atâta dragoste, încât îmi aduceau aminte de paralticul din Capernaum, când prietenii lui nu s-au descurajat de obstacole. Văzând casa îmbulzită de mulțime și că

este imposibil de ajuns la Hristos, au luat hotărârea eroică, alegând drumul jertfei și al iubirii. Au deschis acoperișul de țiglă, întrucât au crezut cu fermitate că, dacă îl vor aduce în fața picioarelor Lui, Hristos îl va face bine. Și într-adevăr, după ce Domnul mai întâi a lăudat credința lor, S-a întors către paralytic și i-a spus: „Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta” (Mc. 2, 11). Concluzia: *credința și iubirea fac minuni*.

Am ajuns, cu ajutorul lui Dumnezeu și bunăvoința fraților, la cameră. Peste puțin timp a bătut la ușa camerei noastre cineva și în același timp s-a auzit o voce răgușită spunând: „Binecuvântați!”. Era un călugăr mărunțel înaintat în vârstă, care își târâia picioarele pentru a face câțiva pași. A venit să ne viziteze. Ce bucurie, ce binecuvântare! Am sărit imediat în picioare pentru a lua binecuvântarea lui și am apucat politicos mâna lui ducând-o și la gura lui Sava, pentru a primi și el binecuvântare.

În mâini ținea o pereche de șosete cârpite și care tocmai erau luate de pe sârma de uscat. S-a apropiat de căruțul lui Sava și i-a spus: „Fratele meu, te rog, primește această mică binecuvântare de la mine, om bătrân, pentru că nu am altceva să-ți dau”. Sava s-a emoționat atât de mult, încât și-a plecat capul până jos, ca și cum ar fi vrut să-i facă metanie, adresându-i multe mulțumiri. La fel am făcut și eu, l-am îmbrățișat, l-am sărutat pentru că am văzut cât de multă dragoste se ascundea în spatele acestor ciorapi cârpiți. A stat puțin cu noi ca să ne spună cuvinte folositoare și de la o discuție ajungeam la alta. Asemenea companii nu vrei să se mai termine niciodată.

➔

Nu știți, fraților, ce folositor este să stai și să vorbești cu bătrânei care au mers de la o vârstă fragedă în Sfântul Munte, care și-au închinat toată viața lor rugăciunii și ascezei. M-a învrednicit Dumnezeu să cunosc asemenea călugări care aveau mai mult de 30-40 de ani de când nu au mai ieșit în lume, care s-au decis să scoată lumea din viața lor, dar niciodată nu au încetat să îngenuncheze și să se roage pentru mântuirea întregii lumi. Cu puțin înainte de a spune „bună seara”, bătrânelul a simțit nevoia să se aplece și să-i sărute fruntea lui Sava. L-am apucat de mână și l-am condus încet-încet până pe holul chiliei lui. În acea noapte, în pofida binecuvântărilor pe care le-am luat, aveam în-lăuntrul meu o nejustificată neliniște. Mă gândeam unde voi găsi un om în ziua următoare să aibă grijă de Sava, pentru ca eu să merg pe vârful Atonului pentru privegherea care se făcea acolo. Sava m-a liniștit spunându-mi: „Atanasie, lasă-le pe toate în grija Maicii Domnului”. Dimineață, la Sfânta Liturghie, m-am rugat din inimă la Maicii Domnului să-mi dea o soluție la această problemă, dacă este voia ei. M-am apropiat timid de câțiva monahi și le-am spus:

– Părinților, binecuvântați!

– Domnul, mi-au răspuns cu politețe zâmbind.

– Am primit binecuvântare de la duhovnicul meu să urc pe vârful Atonului pentru privegherea Schimbării la Față a Mântuitorului și nu am cu cine să-l las pe Sava. Vă rog, puteți să arătați puțină dragoste și să aveți grijă de el?

– Dacă putem? Noi de ce suntem aici?! Ne dați o asemenea binecuvântare și noi să nu o primim cu brațele deschise?!

– Vă întreb, pentru că mă voi întoarce în ziua următoare. Sava însă este foarte înțelegător.

– Întoarce-te și săptămâna viitoare dacă vrei, pe noi nu ne deranjează cu nimic. Îi vom ține companie și va primi tot ce are nevoie, suntem aici. Tu mergi cu ajutorul lui Dumnezeu și să ai mintea la rugăciune, și nu la Sava.

Am mulțumit părinților și pe unul dintre ei l-am condus la camera noastră pentru a-i prezenta situația concretă, unde sunt hainele și oala de noapte. Chiar eu cu o zi înainte îl spălasem, îl bărbierisem, îl schimbam cu haine curate, pregătiți fiind pentru venirea în Grădina Maicii Domnului.

După ce am primit binecuvântarea părinților și l-am sărutat pe fratele meu, am pus sacul de voiaj pe umăr și cu metania în mână am apucat pe drumul spre vârful Atonului. Pe drum am întâlnit destui închinători care aveau aceeași destinație, însă m-am ferit de discuții și explicații, întrucât am voit să petrec în rugăciune. Timpul era foarte frumos, însă căldura și urcușul îi obligau pe închinători să facă dese opriri și să consume apă pentru hidratare. Unii, pentru a se ușura puțin de greutatea lor, cereau să-și pună rucsacurile pe mulari*, însă părinții au spus că nu este binecuvântare.

Ca șofer, nu sunt deprins să merg mult pe jos și la un moment dat, după opt ore de mers, mi-a fost puțin frică, pentru că mănăstirea de unde plecasem era destul de

* Asin, catâr.

departe. Când am ajuns la bisericuța Maicii Domnului, care se găsește la 1500 de metri altitudine, fără să exagerez, abia îmi mai trăgeam sufletul. Respirațiile îmi erau rapide și pe jumătate, transpirația curgea șiroaie, picioarele nu mă mai ascultau – toate acestea pentru că mersesem foarte mult. Așadar acolo, la bisericuța de la acea înălțime, s-a îngrijit dumnezeiescul har să fie un izvor adânc pentru trecători.

Putem spune că era ca o gură de aer spre odihna închinătorilor. Erau acolo și doi monahi care odată cu apa cristalină ofereau și „apa vieții”, cuvântul lui Dumnezeu. După ce ne-am hrănit iarăși trupește și duhovnicește, am pornit să parcurgem restul de drum, care era și partea cea mai grea a traseului. Drumul era abrupt, stâncos cu pietre mari, încât uneori făceai un pas înainte și doi înapoi. Din păcate, unii n-au rezistat și au apucat drumul întoarcerii. Cu răbdare și rugăciune, ultimii cinci sute de metri care au mai rămas i-am parcurs, din cauza epuizării, în două ore.

Cu cât ne apropiam de vârful Atonului, vremea devenea din ce în ce mai neprietenoasă, vântul și frigul ne-au făcut să trecem de la tricouri la haine groase și căciuli. În sfârșit, după zece ore de mers, am ajuns, cu ajutorul lui Dumnezeu, pe vârful Atonului. Am aprins o lumânare și am făcut metanie sărutând icoana Schimbării la Față a Mântuitorului. Biserica era prea mică pentru a încăpea în ea toată lumea care era acolo. Ultimii închinători s-au împrăștiat printre stânci, fiecare pe unde și-a găsit un adăpost; unii mai prevăzători erau pregătiți cu saci de dormit. În pofida frigului și a vântului ce sufla foarte tare, încercam să particip după putere